

С Т А Н О В И Щ Е

относно процедура за присъждане на ОНС „доктор“,

Проф. направление: 2.1. Филология;

Научна специалност: История на българската литература

Тема на дисертацията: „Българската приказка между двете световни
войни. Трансформации на приказното“

Автор – докт. Христина Георгиева Андонова

Научен ръководител: доц. д-р Таня Стоянова

Вносител – проф. д.ф.н. Цветан Ракъовски

I. Данни за процедурата и за кандидата. Докторантският конкурс до това последно и официално открито заседание се провежда съобразно ЗРАСРБ и Правилника на ЮЗУ „Н. Рилски“ за неговото прилагане.

Христина Андонова е била студент в същия университет – завършва спец. БФ, след това е редовен докторант в научната специалност „История на българската литература“. Процедурата по нейното административно битие е законосъобразна, отговаря на изискванията на ЮЗУ за обучение на докторанти. Докторант Хр. Андонова има достатъчен преподавателски актив – както в университетския формат на програмите, свързани с историята на българската литература, така в образователните степени на българското училище.

II. Описание научните трудове – основен и съпътстващи.

До официалната защита кандидатът има 7 публикации в научни сборници с изследване на отделни проблеми от дисертационната теза. За отбелязване е, че 6 са в България, а 1 е чужбина. Участвала е в научния състав на престижни конференции – на всяка от тях е изнесла доклади по дисертационната теза.

Авторефератът напълно отговаря на съдържанието на основния труд. Дисертацията е в обем от 166 с., разпределени в Увод, три глави, Заключение, Библиография и Списък с художествена литература.

III. Научни приноси. Дисертацията избира интересна гледна точка към приказката между войните – трансформационната идея. Това е опит за изследване на „преображенията“ на жанра приказка, на основните категории на текста (персонаж, повествовател, рецепция и пр.). Опитът, според мен, е престижен, сполучлив и навременен.

В началото, както се полага на научен труд, докторантът прави екскурс към известни текстове с различна давност – този преговор има основания и не смятам, че подробният преглед на писаното от учени като Проп през Мелетински до Св. Стойчева би могъл да се компресираща (както става дума на вътрешната защита). Христина Андонова гради свое изследване, а сега – откъм 2017 г., за това изследване са нужни най-важните хистоматийни препратки, но и най-новите, които тепърва има да влизат в научен оборот.

За целта на едно становище е достатъчен и отделен, по-частен проблем в научния труд. Аз си избрах трета глава, като смятам за особен онзи вътрешен дял за критичната точка между приказното и литературното. В тази напрегнатост и обмен на инструменти за разказване има промяна в идентичността (името на героя), но и промяна в целите и идеологията на повествованието.

Тези колебания предизвикват смесвания и преразпределения в жанровата среда на приказката. Оттам са и – правилно отбелязаните – структурни измествания: ревизия на чудесното, относително натежаване на съновиденията като оправдание и „превод“ на фантастичното, както и композиционни миксове от типа „приказка в разказа“. Подобни системни отклонения и пренареждания променят архетипната основа и охлабват до преодоляване на връзката с фолклорното. Става дума наистина за „трансформации“ (както сочи втората част на заглавието), които поставят приказката в предверието на художествената проза. Там, обаче, често творбата попада в течението на агресивни и доста мощни социокултурни процедури, каквито са образователните усилия приказката да се въдвори в пропедевтични проекти, а и рекламата.

IV. Забележки. Моите бележки към текста са три:

А) Според мен има дисбаланс между относителната тежест на трите глави – I (30 с.) и II глава (~25 с.) са в пъти по-кратки от III глава (~ 100 стр.). Това би могло да се преодолее, ако трета глава се раздели: примерно от частта „интертекстуалност на приказката“ нататък би могло да обособи нова глава.

Б) В началото липсва преглед на идеите на Клод Леви-Строс (и на това се спира и доц. Вачева на предварителното обсъждане), но и на Ю. Лотман и Зара Минц за митическото повествование („Литература и митология“) – това по-късно се усеща като липса в трета глава, където се изследва „преходът“ и промените в повествованието и в персонажа.

В) На места (III гл.) докторантът не е успял да овладее доказателствения си материал и цитатите натежават като обем.

V. Заключение. Докторантът има ясна визия за естеството на своя научен обект. Структурата на дисертационния текст е уместна и отговаря най-добре на поставените в отделните глави научни цели.

Смятам, че дисертационният труд е завършен и приносен в интерпретацията на темата си. Имайки пред очи качествата на изследването, давам своя положителен вот за присъждането на ОНС „доктор“ на Христина Георгиева Андонова.

29 април 2017 г.

Благоевград

Автор на становището:

(проф. д.ф.н. Цветан Раковски)